

lost, en les formes antigues (registrades per Longnon, *Top. Fr.*, p. 19): es tracta, doncs d'un nom lligur en -osco- (del tipus estudiat per Skok, pp. 140-41 ss.), que es pot remuntar potser a *CAMOLOSCO- (amb dissimilació antiga, com LOCUSTA > llagost, o si es vol amb -MAL-, però en tot cas s'aparta enormement de la forma del tipus *Camalieres* CAMELLARIA, tant per -ELL- com per l'àrea lligur en contrast amb l'alvernesa i llenquadociana del nostre.

De *Camallera* sembla derivat català, el nom de la cala *El Camalleris* en la costa de Cadaqués (BCEC 190°, 288): a uns informants vaig oir «a *kəmələris*»; i un altre, escrivia *Camalladís* (XLIV, 120, 129): potser d'un gentilici o diminutiu -erins (tal com *Camós* per *Camons*, *Queixàs* per *Queixans*); o, si la variant amb -d- és legítima, podria tractar-se del sufix adjectival -ARICIUS (com *tornarís/tornadís*), i llavors fóra derivat directe de *camella*, i no a través de *Camallera*; pasat que hi hagués metàtesi d'un *Cala-mallís*, seguida de dissimilació.

¹ Fora de Mn. J. Segura, que amb la seva idea fixa de l'etimologia antroponímica dels NLL suggeria (*Veu del Monts*. 1896, 44) un derivat de *Camillus*; però el sufix -ARIA mai no es va usar per a tals funcions.

CAMARA, CAMARENA, CAMARELL, CAMARON

1) *Camo(i)ra*, pda. de Monòver (xxxvi, 96.18), supra.

2) *Camarena*, partida del terme de Godella.

3) *Camarena*, cognom molt freqüent a València (recollit per JCor. a Fanzara (xxix, 201.18), Cullera (xxi, 84.2), Tavernes de Valldigna (xxxix, 178.11.13), Dénia (xxxiii, 1).

4) *Camarena*, aldea de Terol: «nos venén a Torreselles que es prop de *Camarena*, aldea de Terol» (Jaume I, ed. Aguiló, p. 490); *Camarena* a. 1202 (BHGeog-BAr i, 123).

5) *Port de Camarell*, és la partió de vessants per on passa el cotxe d'Alcoi, a la vall de Guadalest (xxxv, 40 21.11).

6) *Camarelles*, NP a Benifairó (xxx, 15.10).

7) *Les Camarilles*, partida del Pinós de Monòver.

8) *Camarilles*, alq. de Cast. Pna. (xxix, 37.10).

9) *La Font de Camaró*, en el terme de Todolella. ⁴⁵

10) *Riu Camaron* «es al que desemboca el Bergantes» [o sigui el Guadalopec] (Cavanilles i, 20, 18) (Cf. art. *Olocau*).

11) *El Camaró*, partida d'Orpesa.

12) *Barranc de Son Camaró*, a Ferreries (Menorca) ⁵⁰ (XLIV, 20.7); Mapa Mascaró 6D10).

ETIM. Aquest conjunt de NLL és, en part, de mossarabismes derivats del llatí CAMERA 'volta, cúpula, graner' (cf. vol. I, 91; vol. II, s. v. Alcàmera). Amb tot, no es pot descartar la via etimològica de l'àrab ⁵⁵ *qamar* 'lluna' (el plural sà d'aquest mot és *qamarún*; la seva forma obliqua és *qamarin*; el dual és *qamarain*), que és molt suggeridora per a alguns d'aquests NLL provinents d'indrets que presenten un paisatge topomàstic notablement arabitatzat. J. F. C. [Del 9) al 12) ⁶⁰

vindran del pl. àrab *qamarún* i del 2) al 4) del dual *qamarain* o del pl. oblic *qamarin*, perquè en contacte amb *r* la *i* sona molt oberta. Recordem l'ús ponderatiu i simbòlic de la idea de 'lluna', pròpia dels orientals, la princesa *Qamar al-'Aqmâr*, la Mitja-Lluna contra la Creu.]

CAMARASA

Vila important i antiga de la Noguera, prop i a l'esquerra del Segre, una dotzena de k. al NE. de Balaguer.

PRON. MOD.: *kamarázä*, 1920 (a Montgai, Casac.); sentit personalment moltíssimes vegades, a Balaguer, en el poble mateix i a tots els circumdants, sempre *kamaráza* amb *s* sonora, 1925, 1931, 1954 etc.

Es de les poblacions fortificades amb què els comtes de Barcelona procuraren guanyar terreny en la Catalunya occidental (a despeses d'Urgell). Ja el 1050 el reietó de la Lleida sarraïna en pactava la rendició a R. Berenguer (Soldevila, *Hist. de Cat.* 78; GGC, *Lda.* 270); també s'esmenta en negociacions d'aliança amb el Comte de Cerdanya (l'altre rival d'Urgell) (Bofarull, *Hist. Cat.*, p. 320).

²⁵ MENCIONS ANT.: 1050, *Camarasa* (P. Bofarull, *Condes Vind.* II, 24); 1056, id. (*MarcaH.*, § 246, 1109); entre 1025 i 1060, *Chamarasa*, sentència entre Mir Geribert i el comte de Bna. (MiretS, *El més ant. text cat.*, p. 8, n.); en un doc. de 1061, referent al riu Sió, i en un de 1060-1108 referent a Brics, i en un de 1093 relatiu a Santa Linya, llegeixo *Camarasa*, a l'arx. de Solsona; 1064, *Kamarasa* (CCandi, *Mi. Hi. Cat.* II, 18); 1220 i 1260, *Camarasa* (ibid. I, 219; II, 513); 1094, 1159, 1196, *Camarasa* (Sanahuja, *Ci. de Balaguer*, 68; *Cart. Poblet*, 209; MiretS, *TemplH* 311); 1260, *Camerasa* (CCandi, *Mi. Hi. Cat.* II, 507); 1282, *Camerasia* (ibid. II, 123); c. 1280, id. (Soldevila, *Pere el Gran* I, II, relatiu a Montgai); 1359, id. (*CoDo-ACA*); 1386, id. (doc. en cat.) (Rubió, *Doc. Cult.* I, 425). I algun altre en qualitat de noms de llinatge: 1186: Rdus. de *Camarasa* (Font Rius, *C. d. p.*, § 178).

En resum, sempre amb -s- simple en totes i cada una de les divuit mencions medievals (i quasi sempre amb -ma-, pocs amb -me- i només a fi de S. XIII).

ETIM. És típica i colpidora la vista de Camarasa, al peu del gran tossal, immediat al Nord de la vila, completament pelat, amb capçada de forma entre arrodonida i cònica, molt característica; es tracta sens dubte del turó de l'antic castell, pels primers esgraons del qual puguen les cases de la població: GGC Lda. p. 266, comprovable amb l'excel·lent fotografia que en dona aquest llibre, p. 267. Després de pensar-hi molts anys em refermo en l'etimologia CAMÀRA RASA 'cúpula pelada', que ja vaig comunicar en sessió de l'I.E.C. el 30-v-1956. La importància del castell la comprovem pels docs. de 1050, 1196 i uns quants més dels que hem citat.

Hi ha hagut, doncs, una simple haplogia -RA-RA- > -ra-, imminent des del principi en una combinació